

Besl. O. nr. 53

Jf. Innst. O. nr. 45 (1999-2000) og Ot.prp. nr. 3 (1999-2000)

År 2000 den 15. februar holdtes Odelsting, hvor da ble gjort slikt

vedtak til lov

om endringar i rettergangslovgevinga m.m. (harmonisering av rettsmiddelfristar, effektivisering av bøtestraffa og endring av prosessreglane for Høgsterett m.m.)

I

1 I lov om Stranding og Vrag 20. juli 1893 nr. 2 vert det gjort følgjande endring:

§ 10 første leddet tredje punktum skal lyde:

Fastsettingen foretas av lensmannen når eieren ikke er kjent og ikke har meldt seg og legitimert sin rett innen utløpet av *3-månedersfristen* etter hitte-godsloven § 7.

2 I lov 28. november 1898 om Umyndiggjørelse vert det gjort følgjande endringar:

§ 2 fjerde leddet andre punktum vert oppheva.

§ 14 andre leddet andre punktum skal lyde:

Retten skal snarest mulig sørge for at melding om umyndiggjørelsen blir kunngjort i Norsk Lysningsblad og i en avis som er alminnelig lest på stedet, og tinglyst eller registrert i:

1. *løsreregisteret*,
2. grunnboken og andre lignende realregistre, for så vidt den umyndiggjorte eier fast eiendom eller andre registrerte eiendeler, og
3. Foretaksregisteret, hvis den umyndiggjorte er innehaver eller ansvarlig medlem av et foretak som er innført der.

3 I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven) vert det gjort følgjande endring:

§ 74 skal første og andre leddet lyde:

Ilagt bot foreldes *10 år* etter at avgjørelsen ble endelig.

Foreldelse av bøtestraff er uten betydning for utleggspant, *utleggstrekk* eller annen sikkerhet som er stiftet innen fristens utløp.

§ 74 fjerde leddet skal lyde:

Subsidiær fengselsstraff faller bort etter *5 år*, med mindre fullbyrding av den er påbegynt etter fristens utløp.

4 I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) vert det gjort følgjande endringar:

§ 2 skal lyde:

Særdomstoler er:

1. vergemålsrettene;
2. jordskifterettene;
3. de skjønnsretter som er nedsatt etter *plan- og bygningslov 14. juni 1985 nr. 77 § 60*;
4. de overordentlige domstoler, som nedsettes etter § 29;
5. konsulrettene i utlandet;
6. Riksretten.

For de domstoler som er nevnt under nr. 1-5, gjelder denne lov om ikke annet er bestemt. For Riksretten gjelder den ikke.

§ 9 skal lyde:

Høyesterett skal ha en direktør, som leder domstolens kontor, og dessuten så mange protokollsekretærer og utredere som saksmengden krever.

§ 17 vert oppheva.

§ 24 vert oppheva.

Overskrift til kapittel 3 skal lyde:

3dje kapitel. *Dommere og rettens øvrige embets- og tjenestemenn.*

§ 61 skal lyde:

Direktøren i Høyesterett er embetsmann.

Protokollsekretærer og utredere ved Høyesterett tilsettes av departementet, eller av Høyesterett etter bestemmelser gitt av departementet. Protokollsekretærer og utredere kan tilsettes på åremål.

§ 62 skal lyde:

For tjenestemenn ved domstolene gjelder lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. dersom ikke annet følger av loven her.

Etter bestemmelser gitt av departementet kan domstolens leder for kortere eller lengre tid eller for den enkelte sak oppnevne stedfortredere for domstolens tjenestemenn.

§ 66 nr. 3 skal lyde:

3. embetsmenn i dømmende stilling,

§ 86 første leddet sjette punktum skal lyde:

Trekning av meddommere til straffesaker ved lagmannsretten kan likevel foretas blant dem som er trukket ut til å være lagrettemedlem i en sak som skal behandles på samme rettssted umiddelbart før eller etter meddomsrettssaken. Dersom hovedforhandlingen i lagrettesaken har tatt til, foretas trekningen blant de lagrettemedlemmer som gjør tjeneste.

§ 91 første leddet skal lyde:

Treffer loddet et lagrettemedlem eller en meddommer, som etter § 106 eller § 107 ville være utelukket fra å gjøre tjeneste i noen av sakene, eller som har meldt eller vites å ha gyldig forfall, skal han forbigås. Det samme gjelder, når vedkommende skulle vært slettet av fortegnelsen etter § 81 første, annet eller tredje ledd, eller er siktet for en straffbar handling som kan antas å medføre frihetsstraff eller tap av offentlig stemmerett. Lagrettemedlem eller meddommer som ikke har tilstrekkelig kjennskap til det norske språk, bør forbigås. Avgjørelsen treffes av rettens formann eller en annen dommer.

§ 92 skal lyde:

Utfallet av loddtrekningen og de avgjørelser som er truffet etter § 91 nedtegnes og oppbevares blant sakens dokumenter.

§ 106 nr. 8 skal lyde:

8. når han tidligere har hatt med saken å gjøre som voldgiftsmann eller i lavere rett som dommer eller lagrettemedlem;

§ 110 første leddet skal lyde:

Ingen som står i et forhold til saken som nevnt i § 106 nr. 1 til 6, kan delta i saken som protokollsekretær eller utreder, jf. § 61, eller forestå trekning av meddommere eller lagrettemedlemmer.

§ 113 andre leddet skal lyde:

Er et lagrettemedlem, et rettsvitne, en protokollfører eller en annen embets- eller tjenestemann i sådan stilling, skal han si fra til rettens formann.

§ 138 andre leddet skal lyde:

Stillingen som rettstolk kan forenes med stillingen som protokollfører eller rettsvitne.

§ 162 andre leddet skal lyde:

Notarius og stevnevitne plikter å gi bevitnelse om noen krever det.

§ 163 a nytt fjerde ledd skal lyde:

Advokater som skal innkalle vitner etter tvistemålsloven § 200 ved forkynning av vitnestevning, kan forkynne vitnestevningen gjennom posten, enten i vanlig brev vedlagt mottakskvittering eller i rekommandert brev.

§ 163 a gjeldande fjerde ledd vert nytt femte ledd.

§ 179 tredje leddet skal lyde:

Ellers må underskriften være bevitnet av en dommer, notarius, advokat eller et stevnevitne.

§ 221 andre leddet andre og nytt tredje punktum skal lyde:

Prøven omfatter utføringen av to muntlige saker. Minst en av disse må være en sivil sak for den ankende part med mindre Høyesteretts kjeremålsutvalg av særlige grunner gir tillatelse til annet.

Gjeldande tredje og fjerde punktum vert fjerde og nytt femte punktum. Femte punktum skal lyde:

I samme sak kan det bare være en prøveadvokat, med mindre Høyesteretts kjeremålsutvalg av særlige grunner gir tillatelse til annet.

§ 223 første leddet skal lyde:

Enhver advokat har rett til å ha en autorisert fullmektig til å opptre for seg i rettergang. Fullmektigen kan ikke opptre for Høyesterett, ved hovedforhandling for lagmannsrett eller ved hovedforhandling for herreds- eller byrett i saker om straff for forbrytelser som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år, med mindre vedkommende har tillatelse etter § 221 eller § 220 til å være advokat ved vedkommende rett.

Lagmannsretten kan for den enkelte sak tillate at en advokat opptrer ved autorisert fullmektig ved hovedforhandling i andre saker enn saker om straff for forbrytelser som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år.

§ 225 tredje og fjerde leddet skal lyde:

Dersom noen som Tilsynsrådet fører tilsyn med, har opptrådt i strid med *regler gitt i eller i medhold av* denne eller annen lov, kan Tilsynsrådet meddele vedkommende en irettesettelse. I alvorlige tilfeller kan Tilsynsrådet meddele vedkommende en advarsel. Finner Tilsynsrådet at det bør treffes vedtak etter § 219 tredje ledd eller § 230, fremmer det forslag om det overfor Advokatbevillingsnemnden.

Avgjørelser truffet av Tilsynsrådet etter §§ 218, 220, 221, 223, 228 eller 233 eller etter forskrift gitt i medhold av § 219 første ledd tredje punktum, § 220 femte ledd eller § 235 annet ledd, og som er til ugunst for den det retter seg mot, kan påklages til Advokatbevillingsnemnden. For øvrig kan avgjørelser truffet av Tilsynsrådet ikke påklages. *Søksmål mot avgjørelser truffet av Tilsynsrådet for advokatvirksomhet, reises mot staten ved Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.*

§ 226 første og andre leddet skal lyde:

Advokatbevillingsnemnden skal bestå av tre medlemmer. Lederen skal være dommer, *og ett av medlemmene skal være praktiserende advokat.* Medlemmer og varamedlemmer oppnevnes av Kongen.

Advokatbevillingsnemnden avgjør saker etter § 219 tredje ledd og § 230 etter forslag fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden. Dersom Advokatbevillingsnemnden ikke tar forslaget til følge, kan den i stedet meddele vedkommende en irettesettelse eller en advarsel. Nemnden er dessuten klageinstans for avgjørelser truffet av Tilsynsrådet som nevnt i § 225 fjerde ledd. Avgjørelser truffet av Advokatbevillingsnemnden kan ikke påklages. *Søksmål mot avgjørelser truffet av Advokatbevillingsnemnden, reises mot staten ved Advokatbevillingsnemnden.*

§ 227 tredje leddet skal lyde:

Klager over at en advokat har opptrådt i strid med god advokatskikk eller for øvrig i strid med denne eller annen lov, kan bringes inn for Disiplinærnemnden. En advokat som har opptrådt i strid med god advokatskikk eller for øvrig i strid med denne eller annen lov, meddeles en irettesettelse *eller kritikk.* I alvorlige tilfeller kan vedkommende meddeles en advarsel. *Disiplinærnemnden kan også behandle klager fra klienter som ikke får tilbake salær etter avgjørelser truffet av andre disiplinærorgan.* Finner nemnden at det bør treffes vedtak etter § 230, fremmer den forslag om det overfor Advokatbevillingsnemnden.

§ 227 sjuande leddet skal lyde:

Disiplinærnemndens vedtak kan ikke påklages. *Søksmål mot avgjørelser truffet av Disiplinærnemnden, reises mot staten ved Disiplinærnemnden.*

§ 229 første leddet første punktum skal lyde:

Embetsmenn i dømmende *stilling, fylkesmenn, embets- og tjenestemenn* hos domstolene og fylkesmennene samt embets- og tjenestemenn ved påtalemyndigheten og i politiet kan ikke utøve advokatvirksomhet.

5 I lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (tvistemålsloven) vert det gjort følgende endringar:

§ 6 tredje leddet skal lyde:

Begjæring om samtykke fremsettes sammen med ankeerklæringen og sendes med sakens dokumenter til Høyesteretts kjæremålsutvalg. Før samtykke gis, skal motparten ha fått adgang til å uttale seg. Etter at søknaden er avgjort, sendes sakens dokumenter tilbake til den rett hvis avgjørelse angripes.

§ 16 skal lyde:

Er hovedforhandlingen begynt *når retten finner at den etter reglene om tvistegjenstandens verdi ikke er domsmyndig, kan saken likevel fremmes.*

På grunn av feil ved avgjørelsen av tvistegjenstandens verdi kan dommen ikke kjennes ugyldig.

§ 25 skal lyde:

Søksmål om en forpliktelse som bygger på kontrakt kan reises i den rettskrets der forpliktelsen er oppfylt eller kan kreves oppfylt.

Dersom søksmål som nevnt i første ledd gjelder kontraktsforpliktelse til å betale penger, får bestemmelsen i første ledd ikke anvendelse når saksøkte har hjemting her i riket etter §§ 17, 18 eller 21.

§ 44 første leddet første og andre punktum skal lyde:

Som prosessfullmektig for Høyesterett under muntlig *hovedforhandling* kan bare brukes advokater som har tillatelse til å være advokat ved Høyesterett. Under forberedelsen av saker for Høyesterett, *ved skriflig ankebehandling* og ved kjæremål til Høyesteretts kjæremålsutvalg kan bare advokater brukes som prosessfullmektig.

§ 115 andre leddet skal lyde:

Hvis parten *blir fritatt for møteplikt etter § 199 første ledd annet punktum*, kan han avhøres ved en annen rett etter reglene i kapittel 16.

§ 120 skal lyde:

Ethvert prosesskrift må være underskrevet. Det bør nevne:

1. domstolen, sakens nummer, partenes og i tilfelle deres lovlige stedfortrederes navn, stilling, bopel og prosessstilling og partenes prosessfullmektiger,
2. de bilag som følger med, og om de er i original eller avskrift,
3. *til hvem gjenpart av prosesskriftet med bilag i tilfelle er sendt direkte.*

§ 123 første leddet skal lyde:

Prosesskrifter innleveres til retten hvis ikke annet er bestemt. Skal skriftet meddeles til andre eller forkynnes for andre, sørger retten for det *dersom ikke annet er bestemt. Har en advokat avgitt et prosesskrift uten at det skal forkynnes for motparten, drar inn nye krav eller inneholder en erklæring om bruk av rettsmidler, og advokaten har sendt gjenpart av prosesskriftet til noen det skal meddeles til, kan retten unnlate å meddele det til vedkommende. Om retten finner grunn til å fastsette en frist for å svare på prosesskriftet, meddeles dette parten.*

§ 125 andre leddet skal lyde:

Rettsboken skal angi:

1. retten, tiden og stedet for rettsmøtet, *dommernes, protokollførerenes*, rettsvitnenes og partenes navn og sakens nummer og gjenstand;
2. om partene møter personlig, hvem som møter for dem, navnene på de vitner og sakkyndige som har møtt, og de dokumenter og bevisgjenstander som er fremlagt.

§ 133 tredje leddet skal lyde:

Rettsboken underskrives av dommerne, *protokollføreren* og rettsvitnet.

§ 134 andre leddet vert oppheva.

§ 140 skal lyde:

Adgang til å overvære rådslagningen og stemmegivningen har *bare protokollføreren*. Rettens formann kan likevel gi særlig tillatelse til andre, som av hensyn til sin juridiske utdanning eller av lignende grunner ønsker å være tilstede.

Ny § 148 a skal lyde:

Når en dom pålegger noen å betale rente etter lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. for et tidsrom etter dommens avsigelse, skal rentens størrelse angis ved en henvisning til den rente som er fastsatt i medhold av forsinkelsesrentelovens § 3 første ledd første punktum. For skyldnere som er skyldnere i egenskap av forbrukere skal det i

stedet vises til forsinkelsesrenten for forbrukerskyldnere etter § 3 første ledd.

§ 181 første og andre leddet skal lyde:

Spørsmålet om tilkjenning og utmåling av saksomkostninger kan bare prøves av høyere rett, når saken selv bringes inn for denne.

Kjæremål kan likevel erklæres på det grunnlag at omkostningsspørsmålet er avgjort i strid med loven. Hvis saken er avgjort ved dom, er kjæremålsretten bundet av den underordnede rettens bedømmelse av sakens beviser. *Kjæremålsretten kan selv treffe ny avgjørelse om omkostningene hvis den finner at saken er tilstrekkelig opplyst.*

§ 199 skal lyde:

Plikt til å møte som vitne ved herreds- eller byrett og lagmannsrett har enhver. Retten kan fritta et vitne for møteplikt dersom vitnet har mer enn 800 km reise med rutegående befordringsmiddel eller 125 km på annen måte, eller en tilsvarende strekning dels på den ene, dels på den annen måte, og fremmøte vil medføre uforholdsmessige ulemper eller kostnader sammenlignet med vitnets betydning for sakens opplysning.

Vitnet har krav på godtgjørelse etter særskilt lov.

§ 200 første leddet skal lyde:

Retten innkaller vitnene gjennom forkynning av vitnestevning. *Når en part har advokat som prosessfullmektig, sørger advokaten for innkalling av de vitner som parten ønsker ført, og i tilfelle for utarbeidelse og forkynning av vitnestevninger, dersom ikke retten bestemmer annet. Retten kan også ellers pålegge en part eller dennes prosessfullmektig å sørge for innkalling av vitner som parten ønsker ført.*

§ 215 skal lyde:

Rettens formann spør vitnet om navn, fødselsår og -dag, stilling, bopel og forhold til partene. *I stedet for bopel kan vitnet oppgi arbeidssted. Dersom det er nødvendig, kan rettens formann pålegge vitnet å oppgi sin bopel til retten.* Dersom det er særlig grunn til det, spørres vitnet også om andre omstendigheter som kan ha innflytelse på bedømmelsen av forklaringen.

§ 220 skal lyde:

Utenfor hovedforhandlingen kan vitneførsel bare foretas:

1. når retten under særlige omstendigheter finner, at det er av betydning allerede under saksforberedelsen å få kjennskap til et vitnes forklaring;
2. når det er ønskelig, at vitnet avhøres på åstedet og den dømmende rett ikke vil bli satt der eller begi seg dit;

3. når der på grunn av sykdom, forestående bortreise eller lignende er fare for, at vitnet ikke vil kunne føres under hovedforhandlingen, eller når vitnet på grunn av sykdom, alderdomssvakhet eller lignende må avhøres i sitt hjem eller i nærheten av det, og den dømmende rett ikke vil begi seg dit;
4. når vitnet bor eller oppholder seg i utlandet eller er fritatt for møteplikt etter § 199 første ledd annet punktum;
5. når det av andre grunner ville være forbundet med ulempe å avhøre vitnet under hovedforhandlingen eller omkostningene ved dette ville være uforholdsmessige hensett til sakens og vitnesbyrdets betydning og partenes økonomiske evne.

§ 273 nr. 3 skal lyde:

3. i saker som skal behandles etter denne lov kapittel 30;

§ 274 første leddet nytt nr. 10 skal lyde:

10. i saker mot staten eller en kommune, mot offentlige eller kommunale myndigheter eller institusjoner som ikke skal behandles etter reglene i denne lov kapittel 30.

§ 277 andre leddet skal lyde:

For adgangen til å opptre som prosessfullmektig ved inngivelse av forliksklage gjelder § 44 tredje ledd. Dessuten kan en inkassobevillingshaver hos en inkassator som driver inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling etter inkassoloven, opptre som prosessfullmektig etter samme regler som advokater ved inngivelse av forliksklage i inkassooppdrag som inkassatoren har for klageren. Videre kan den som har rett til å drive rettshjelpsvirksomhet etter domstolloven § 218 annet ledd nr. 1 til 3, opptre som prosessfullmektig ved inngivelse av forliksklage i rettshjelpsoppdrag som vedkommende har for klageren. Vedkommende kan ikke inngi forliksklage muntlig.

§ 277 fjerde og femte leddet skal lyde:

I saker hvor forliksrådet kan avsi uteblivelsesdom, jf. §§ 1 og 288, og klageren har krevd dom i forliksrådet, skal forliksrådet i stedet forkynne klagen for innklagede med pålegg om at denne innen en bestemt frist på minst en uke ved prosesskrift eller muntlig inngir tilsvaret til forliksrådet. Innklagede oppfordres til i tilsvaret å opplyse om sitt standpunkt til klagerens påstand. I pålegget skal det gjøres oppmerksom på når og hvor innklagede kan møte fram for forliksrådet for å inngi tilsvaret muntlig. Innklagede skal gjøres oppmerksom på at det kan bli avsagt dom på grunnlag av klagens framstilling av saken dersom tilsvaret ikke inngis innen fristens utløp. Samtidig meddeles innklagede at partene vil bli innkalt til forliksmekling dersom klagerens påstand bestrides, og at det vil bli avsagt

dom i samsvar med klagerens påstand dersom innklagede godtar påstanden, med mindre klageren i klagen eller innklagede i tilsvaret har krevd at det likevel skal innkalles til mekling. Om adgangen til å opptre som prosessfullmektig ved inngivelse av tilsvaret gjelder annet ledd tilsvarende.

Dersom innklagede i tilsvaret bestrider klagerens påstand, eller klageren eller innklagede har krevd mekling selv om innklagede har godtatt klagerens påstand, berammer forliksrådet møte for behandling av klagen. Det samme gjelder dersom det er opplyst eller sannsynlig at innklagede har vært hindret ved gyldig forfall fra å inngi tilsvaret og forliksrådet ikke finner det hensiktsmessig å gi ny tilsvarefrist. Tredje ledd gjelder tilsvarende. Tilsvaret forkynnes for klageren samtidig med innkallingen. Klagen forkynnes for innklagede dersom denne ikke har mottatt klagen tidligere.

§ 278 skal lyde:

Partene eller deres lovlige stedfortredere plikter å møte personlig når de ikke har gyldig forfall eller bor utenfor kommunen. Gjelder saken et formueskrav, kan en part likevel alltid møte ved sin ektefelle, sitt barn eller svigerbarn eller ved en som er fast ansatt i hans tjeneste.

Stiftelser, selskaper, sparebanker, foreninger og boer kan alltid møte ved et medlem av styret. Staten, kommuner og offentlige innretninger kan alltid møte ved fullmektig.

I tilfeller der det innkalles til mekling selv om innklagede i tilsvaret har godtatt klagerens påstand, kan partene møte ved fullmektig uavhengig av første og annet ledd.

§ 279 nytt andre ledd skal lyde:

En part som ikke har personlig møteplikt etter § 278, kan under meklingen møte sammen med en medhjelper eller en forliksfullmektig som fyller vilkårene etter første ledd eller la seg representere av en slik forliksfullmektig. Dersom den ene parten har medhjelper eller forliksfullmektig, kan motparten også ta med en medhjelper som nevnt. Forliksrådet kan også i andre tilfeller tillate at en part som har personlig møteplikt, møter sammen med en medhjelper som oppfyller vilkårene etter første ledd.

Gjeldende andre ledd blir tredje ledd og skal lyde:

En part som ønsker å bruke advokat som forliksfullmektig eller medhjelper etter første ledd, må opplyse om det i forliksklagen eller i tilsvaret eller i en egen, skriftlig underretning som må være sendt både motparten og forliksrådet minst en uke før møtet. Dersom en part har varslet om at denne ønsker å bruke advokat som medhjelper eller forliksfullmektig, har den andre parten rett til å bruke advokat eller en an-

nen som oppfyller vilkårene etter første ledd, uten å varsle om det på forhånd.

Gjeldande tredje og fjerde ledd blir nye fjerde og femte ledd.

§ 288 skal lyde:

I saker der det etter § 277 fjerde ledd er gitt pålegg om tilsvarende, avsies utblivelsesdom dersom innklagede ikke har gitt tilsvarende innen tilsvarende utløp. § 289 annet ledd annet til fjerde punktum og tredje ledd gjelder tilsvarende.

Har innklagede i tilsvaret godtatt klagerens påstand, avsies dom i samsvar med påstanden, *om ikke en av partene har krevd at det likevel skal innkalles til megling.*

Finner forlikrådet at dom likevel ikke kan avsies, innkalles partene til megling.

§ 288 a tredje leddet andre punktum skal lyde:

§ 279 tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 296 skal lyde:

Anke over en dom som avsagt av forlikrådet, går til herreds- eller byretten. Saken bringes inn og behandles etter reglene i kapittel 22 og 23. Stevning må være inngitt til retten innen *en måned* etter forkynnelsen av forlikrådets dom.

§ 305 andre leddet skal lyde:

Dersom begge parter begjærer det og dommeren finner det ubetenkelig, kan hovedforhandling foregå i samme møte, enten uten bevisførsel eller med en bevisførsel som foregår med det samme. *Det samme gjelder uten at partene begjærer det, hvis de i innkallingen er gjort oppmerksom på muligheten.*

§ 306 skal lyde:

Blir saken ikke pådømt etter § 305, oppfordrer dommeren partene til å tilby sine bevis etter reglene i § 188 og til å uttale seg om hverandres bevisstilbud. Skriftlige bevis bør fremlegges med det samme.

Er en part ikke forberedt på å gi fullstendig bevisoppgave, kan parten fullstendig gjøre sin oppgave ved et *prosessskrift*.

§ 317 annet til femte ledd gjelder tilsvarende.

Partene skal si fra om de krever meddommere tilkalt til hovedforhandlingen, dersom de ikke har uttalt seg om det tidligere.

§ 317 skal lyde:

Hvis særlige omstendigheter gjør det nødvendig, kan dommeren, før hovedforhandlingen berammes,

beslutte at ytterligere forberedelse skal foregå gjennom prosessskrifter eller personlig møte.

Retten kan pålegge en saksøker som har advokat som prosessfullmektig, innen en bestemt frist ved prosessskrift å utarbeide en kortfattet, kronologisk redegjørelse for sakens faktiske side. Redegjørelsen meddeles saksøkte av retten med oppfordring om i tilfelle å si fra innen en bestemt frist *ved prosessskrift* om hvilke deler av redegjørelsen saksøkte bestrider og hvilke deler av sakens faktiske side denne mener er utelatt.

En part kan også uten pålegg inngi ytterligere forberedende innlegg *gjennom prosessskrift*. Retten skal så vidt mulig meddele innlegget til motparten.

Dersom partene kommer fram til enighet, avsies dom på dette grunnlag.

En advokat som er prosessfullmektig for en part, bør meddele prosessskrift til motparten ved gjenpart samtidig med at de sendes retten, dersom motparten har en advokat som sin prosessfullmektig. Det skal fremgå av prosessskriftet hvem det er sendt gjenpart til. Retten kan fastsette innen hvilken frist prosessskriftene må besvares og meddeler partene fristen. Retten kan i særlige tilfeller påta seg å meddele prosessskrifter til partene.

§ 322 fjerde leddet skal lyde:

Saker om formuesverdier der tvistegjenstandens verdi ikke overstiger 20 000 kroner behandles ved forenklet rettergang selv om partene ikke har avtalt *det*. §§ 9 til 16 gjelder tilsvarende. Kravet behandles likevel ved alminnelig rettergang dersom det etter regler i kapittel 5 eller 6 skal behandles i samme sak som krav som skal behandles ved alminnelig rettergang

§ 333 skal lyde:

Skriftlig bevis leses opp av den som fører beviset, når ikke retten bestemmer noe annet.

Hvis retten finner det tilstrekkelig, *kan det vesentlige av innholdet i skriftet gjengis*. Påstår en part, at gjengivelsen på noe vesentlig punkt avviker fra innholdet, kan parten kreve at skriftet skal leses opp.

§ 356 skal lyde:

Anke til lagmannsrett kan ikke fremmes uten samtykke av *lagmannsretten* når anken gjelder en formuesverdi under 20 000 kroner. *§ 166 kommer ikke til anvendelse.*

§ 359 andre leddet skal lyde:

Begjæring om samtykke fremsettes i ankeerklæringen.

§ 360 første leddet skal lyde:

Fristen for anke er *en måned* når ikke annet er bestemt ved lov.

§ 365 nytt tredje ledd skal lyde:

Ved anke til Høyesterett skal den ankende part angi forhold som nevnt i første ledd nr. 7 og klargjøre hva som er nytt i forhold til det som tidligere er gjort gjeldende eller som den angrepne avgjørelse bygger på. Den ankende part bør uttale seg om forhold av betydning for avgjørelsen etter § 373 tredje ledd.

Gjeldande tredje leddet vert nytt fjerde ledd.

§ 370 første leddet skal lyde:

Retten gir den ankende part bevitelse om at anke er erklært. Ankeerklæringen skal uten opphold forkynnes for motparten. Er samtykke gitt til å bringe saken direkte inn for Høyesterett, skal dette samtidig forkynnes.

§ 371 første leddet nytt tredje punktum skal lyde:

Ved anke til Høyesterett gjelder § 365 tredje ledd og fjerde ledd tilsvarende for innstevnte.

§ 372 skal lyde:

Etter utløpet av tilsvarsfristen sendes sakens dokumenter til ankesdomstolen. Ved anke til Høyesterett sendes de til kjæremålsutvalget. *Retten skal si fra dersom den mener at anken gjelder en formuesverdi som ikke oppfyller kravet til ankesum i § 356 eller § 357.*

Hvis noen del av sakens dokumenter fremdeles trengs ved den underordnede rett, sendes kopier eller avskrifter isteden.

Er tilsvaret innkommet, skal det meddeles den ankende part.

Om meddelelse av senere prosesskrifter gjelder § 317 femte ledd.

§ 373 tredje leddet og nytt fjerde og femte ledd skal lyde:

Kjæremålsutvalget *kan nekte* å fremme anken helt eller for en del, når det enstemmig

1. finner det klart, at anken ikke vil føre frem,
2. eller finner at anken ikke vil kunne gis medhold uten at Høyesterett fraviker den påankede avgjørelse i et punkt hvor det antas å ha vært av vesentlig betydning, at retten har hatt høve til umiddelbart å høre forklaringer av parter eller vitner eller til å foreta en granskning, som ikke kan foretas av Høyesterett,
3. eller finner, at den ankende part ikke har sannsynliggjort, at det er uten hans skyld at nye påberopte beviser som under punkt 2 nevnt ikke har vært ført umiddelbart for den rett som har dømt i saken,
4. eller finner at verken avgjørelsens betydning utenfor den foreliggende sak eller andre forhold gir grunn til at anken blir prøvd av Høyesterett.

Kjæremålsutvalget bestemmer hvorvidt uttalelse bør innhentes fra den ankende part før det treffes avgjørelse etter tredje ledd.

Dersom avgjørelsen i annen ankesak for Høyesterett kan ha betydning for henvisningsspørsmålet, kan Høyesteretts kjæremålsutvalg enstemmig beslutte at behandlingen av en ankesak skal stanses i inntil seks måneder. Dersom det foreligger særlige grunner, kan tiden forlenges. Før det treffes beslutning om stans eller forlengelse av slik stansing, skal partene gis anledning til å uttale seg.

§ 374 tredje leddet skal lyde:

Den ankende part kan pålegges å utarbeide en kortfattet, kronologisk redegjørelse for sakens faktiske side innen en fastsatt frist. Redegjørelsen meddeles ankesmotparten, som innen en fastsatt frist skal tilkjenne om det er innsigelser mot redegjørelsen.

Gjeldande tredje og fjerde leddet vert nye fjerde og femte ledd.

§ 375 skal lyde:

Ved forberedelse av ankeforhandling i lagmannsretten skal rettens formann eller den forberedende dommer, så snart vedkommende mener at forberedelsen er ferdig, meddele partene at ankeforhandlingen vil bli berammet eller frist satt for levering av det første innlegg i skriftlige saker, dersom partene ikke innen en fastsatt frist har mer å anføre.

Etter utløpet av denne frist kan nye ankegrunner ikke fremsettes for lagmannsretten med mindre motparten samtykker eller retten finner at han ikke har rimelig grunn til å motsette seg endringer. Det samme gjelder nye omstendigheter og nye bevisstilbud, enten det er den ankende part eller motparten som kommer med dem.

Etter utløpet av fristen kan partene heller ikke kreve at retten skal settes med meddommere.

Når en anke til Høyesterett er henvist til behandling, kan nye omstendigheter og bevis ikke gjøres gjeldende uten at Høyesteretts kjæremålsutvalg finner at særlige grunner taler for det. Avgjørelsen treffes av kjæremålsutvalget etter innstilling fra forberedne dommer.

§ 398 første leddet skal lyde:

Kjæremålsfristen er *en måned*, når ikke annet er bestemt.

§ 401 nytt tredje ledd:

Om meddelelse av prosesskrifter gjelder § 317 femte ledd.

§ 403 a skal lyde:

Dersom kjæremålsutvalget enstemmig finner det klart at et kjæremål til Høyesteretts kjæremålsutvalg ikke kan føre frem, kan det avvise eller forkaste kjæremålet, *eller stadfeste den påkjærte avgjørelsen*, uten annen begrunnelse enn en henvisning til bestemmelsen her.

§ 407 første leddet nr. 1 skal lyde:

1. når en dommer eller *protokollfører*, som har tatt del i behandlingen av saken, eller motparten eller hans lovlige stedfortreder eller prosessfullmektig har gjort seg skyldig i en straffbar handling med hensyn til saken, og det er grunn til å anta, at dette har hatt innvirkning på avgjørelsen;

§ 415 nytt andre punktum skal lyde:

Er en anke til Høyesterett nektet fremmet i medhold av § 373 tredje ledd, skal en begjæring om gjenoptakelse rette seg mot lagmannsrettens dom, hvis den ikke er begrunnet med feil ved saksbehandlingen i Høyesteretts kjæremålsutvalg.

§ 438 første leddet skal lyde:

Søksmål mot et medlem av *Høyesterett* hører under Høyesterett. *Søksmål mot et medlem av lagmannsretten* hører under en annen lagmannsrett. Søksmål mot et medlem av herreds- og byretten hører under lagmannsrett.

§ 466 første leddet første punktum skal lyde:

Er innanking for en ny voldgiftsrett forbeholdt, er ankefristen *en måned* regnet fra meddelelsen om voldgiftsdommen, hvis annet ikke er avtalt.

§ 485 skal lyde:

Er søkeren lagt inn tvangsmessig, kan han anke muntlig eller skriftlig for styreren (direktøren) for sjukehuset eller institusjonen. Er anken muntlig, skal mottakeren sørge for at den blir skrevet ned. Anken skal uten opphold sendes til den retten som har avsagt dommen.

For anke fra saksøkeren gjelder ikke § 364 andre ledd og § 365.

Den retten som mottar anken, avgjør om forberedende ankebehandling skal finne sted.

For ankebehandling i lagmannsretten gjelder §§ 478 til 484 så langt de passer. For ankebehandling i Høyesterett gjelder § 478 og §§ 481 til 484 så langt de passer.

6 I lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker vert det gjort følgjande endringar:

§ 21 første leddet nytt sjette punktum skal lyde:

For ytterligere forberedende innlegg gjelder tvistemålsloven § 123 første ledd og § 317 femte ledd.

§ 31 andre leddet skal lyde:

Klagen må fremsettes innen *en måned* etter at parten har fått meddelelse om den avgjørelse han angriper. Retten kan gi oppreisning på de samme vilkår som ville gjelde om avgjørelsen var truffet under rettergang.

§ 33 første leddet skal lyde:

Begjæring om overskjønn må fremsettes innen *en måned* etter at underskjønnets slutning er forkynt, når ikke annen frist er fastsatt ved lov. Tvistemålsloven § 360 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 33 a tredje leddet nytt tredje punktum skal lyde:

Ved oversendelse til lagmannsretten skal herreds- eller byretten si fra dersom den mener at kravet til ankesum i § 32 tredje ledd jf. tvistemålsloven § 356 ikke er oppfylt.

7 I lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. vert det gjort følgjande endring:

§ 2 femte leddet skal lyde:

Konsesjonen med tilknyttede vilkår skal tinglyses for konsesjonhavers regning. Alle senere tinglyste heftelser på de i post 17 omhandlede eiendommer og gjenstander bortfaller når disse ifølge konsesjonen går over til staten eller innløses av denne. Når vannfallet går over til staten, skal meddelelse om dette fra vedkommende departement sendes *tinglygingsmyndighetene* for tinglysing.

8 I lov 14. august 1918 nr. 2 om utdrag i tvistemål og straffesaker vert det gjort følgjande endringar:

§ 5 skal lyde:

Domstolen skal dra omsorg for at samtlige utdrag blir trykt eller på annen måte mangfoldiggjort i det nødvendige antall eksemplarer. *Domstolen* påser at avtrykkene stemmer med de innleverte utdrag, og at avtrykk blir gitt til dommerne i god tid før ankeforhandlingen.

Er utdrag ikke innlevert så tidlig, at de nødvendige avtrykk har kunnet skaffes før saken tar til, foregår bevisførselen uten bruk av utdrag.

Domstolen skal forsyne et avtrykk av hvert utdrag med bevitnelse om at det har vært benyttet i Høyesterett, og oppbevare det blant sakens dokumenter.

§ 6 skal lyde:

I tvistemål plikter den part som har istandbragt utdrag, å betale utgiftene ved mangfoldiggjørelsen. *Departementet* kan likevel fritta en part for å betale disse utgifter.

Ved innleveringen av utdrag til Høyesteretts kontor skal det beløp som etter *domstolens* skjønn vil gå med til mangfoldiggjørelsen, nedlegges ved rettens kontor. Høyesteretts justitiarius kan likevel samtykke i at nedleggelse unnlates, når han finner det sannsynlig at vedkommende part i henhold til *første ledd* vil bli fritatt for å betale utgiftene ved mangfoldiggjørelsen. Det offentliges utgifter er tvangsgrunnlag for utlegg.

En part kan selv sørge for mangfoldiggjørelsen av sitt utdrag når det gjøres på en *måte som domstolen* godkjenner.

§ 10 andre leddet skal lyde:

Når særlige grunner taler for det, kan retten også ellers i saker for lagmannsrett og i saker for herreds- og byrett kreve at utdrag utarbeides. Departementet gir nærmere forskrifter om hva utdraget skal inneholde. For øvrig gjelder reglene i §§ 1-9 *tilsvarende*.

9 I lov 14. august 1918 nr. 4 om rettergangsordningens ikrafttræden vert det gjort følgjande endringar:

§ 7 skal lyde:

Notarius er inhabil dersom han står i et forhold til saken som nevnt i lov om domstolene § 106 nr. 1 til 6. Samme lovs §§ 109, 110 tredje ledd, 111-113 og 118-121 gjelder tilsvarende.

§ 8 skal lyde:

Dersom ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov kan avgjørelser under notarialforretninger påkjæres til lagmannsretten. For den som har fått underretning om avgjørelsen, er fristen for å erklære kjæremål *en måned* fra den dag vedkommende mottok underretningen. For andre er fristen *en måned* fra den dag da vedkommende har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til avgjørelsen, likevel ikke utover tre måneder fra det tidspunkt avgjørelsen ble truffet. Tinglysingsloven § 3 annet ledd og § 10 annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende. For avgjørelser truffet av norsk notarius i utlandet er Borgarting lagmannsrett kjæremålsinstans.

10 I lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard vert det gjort følgjande endring:

§ 7 skal lyde:

Underdommer-, skifteforvalter- og *tinglysingsforretninger* legges til den underrett som Kongen fastsetter.

11 I lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister vert det gjort følgjande endringar:

§ 24 første leddet skal lyde:

I rettsboken føres inn tid og sted for rettsmøtet, navnene på dommere, *protokollførere*, parter og deres representanter, vitner og sakkyndige.

§ 46 nr. 4 vert oppheva.

12 I lov 21. februar 1930 om skifte vert det gjort følgjande endringer:

§ 5 skal lyde:

Bestemmelsene i § 4 første og annet ledd får tilsvarende anvendelse på dem som på skifterettens vegne utfører forseglings- og registreringsforretninger. For øvrig *gjelder lov* om domstolene §§ 111-113, 118, 120 og 121.

§ 40 første leddet andre punktum skal lyde:

Ankefristen er *en måned* regnet fra utlodningsdagen.

13 I lov 5. februar 1932 nr. 2 om rettergangs måten i riksrettsaker vert det gjort følgjande endringar:

§ 5 skal lyde:

Som *protokollfører* ved Riksretten tjenestegjør *Høyesteretts direktør*. I stedet for eller ved siden av denne kan presidenten anta en eller flere særskilte *protokollførere*.

§ 6 skal lyde:

Om ugildhetsgrunner for dommere og *protokollførere* i Riksretten gjelder forskriftene i lovgivningen om de alminnelige domstoler. Også den dommer som det er spørsmål om å utelukke som ugild deltar i avgjørelsen.

§ 26 første leddet skal lyde:

I forbindelse med domsavsigelsen fastsetter retten den godtgjørelse som tilkommer anklageren, forsvareren og særskilt oppnevnte *protokollførere*. Godtgjørelsen utredes av statskassen. Har Høyesteretts *direktør eller noen av Høyesteretts protokollsekretærer* tjenestegjort som *protokollfører* ved Riksretten, kan han tilstås godtgjørelse i den utstrekning retten finner rimelig.

14 I lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing vert det gjort følgjande endring:

§ 10 første leddet skal lyde:

For den som har fått underretning etter § 9, er fristen for å erklære kjæremål *en måned* fra den dag da underretningen ble sendt. For andre er fristen *en måned* fra den dag da vedkommende har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til avgjørelsen, jf. likevel §§ 10 a og 10 b.

15 I lov 29. mai 1953 nr. 1 om rett for handverkarar o.a. til å selja ting som ikkje er vert henta vert det gjort følgjande endring:

§ 5 nytt andre ledd skal lyde:

Dersom det er nødvendig for at rettsstiftingar i tingen skal kunne slettast frå eit offentleg register, eller for at kjøparen skal kunne meldast som ny eigar til offentleg styresmakt etter føresegn i eller i medhald av lov, kan kravshavaren krevja at tingen vert seld gjennom namsmakta etter reglane om tvangssal så langt dei høver. Føresegnene i tvangssfullføringslova § 8-16 første leddet gjeld ikkje.

16 I lov 4. februar 1960 nr. 2 om borettslag vert det gjort følgjande endring:

§ 37 tredje leddet skal lyde:

Er andelseieren kastet ut av boligen eller har han eller hun flyttet i henhold til oppsigelsen eller hevningen, kan laget straks gå fram etter reglene i § 18 første ledd annet og tredje punktum. *Det samme gjelder uavhengig av om andelseieren har flyttet dersom laget har tvangskraftig tvangsgrunnlag for fravikelse etter tvangssfullbyrdsloven kapittel 13.*

17 I lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver vert det gjort følgjande endring:

§ 22 første leddet skal lyde:

Oversitter den avgiftspliktige eller testamentfullbyrderen den forfallstid som følger av §§ 20 eller 21, plikter han å svare *forsinkelsesrenter*. Hvis avgiften i medhold av § 20 tredje ledd, først blir betalt senere enn den forfallstid som følger av de øvrige bestemmelser, pliktes *forsinkelsesrente* av avgiftsbeløpet i det mellomliggende tidsrom for så vidt forsinkelsen skyldes at den avgiftspliktige eller testamentfullbyrderen har forsømt sin opplysningsplikt etter kapittel VI.

18 I lov 28. juni 1974 nr. 58 om odelsretten og åsetesretten vert det gjort følgjande endringar:

§ 70 andre leddet nye fjerde, femte og sjette punktum skal lyde:

Om løysingssummen ikkje skal betalast straks, skal retten etter krav frå saksøkte påleggje saksøkjaren å stille slik trygd for løysingssummen som retten fastset. Retten skal i tilfelle òg setje ein rimeleg frist til å oppfylle eit slikt krav. Dersom særlege omsyn ikkje gjer seg gjeldande, skal fristen etter førre punktum vere ein månad.

§ 75 skal lyde:

Dersom saksøkjaren ikkje gjennomfører odelsløysinga eller stiller pålagt trygd for løysingssummen til den tid som er fastsett i fråviksorskurd eller rettskraftig dom, misser han odelsretten til eigedomen. Dette gjeld likevel ikkje når løysing blir gjennomført på eit seinare tidspunkt enn det retten har fastsett eller trygd ikkje vert stilt som pålagt av retten og dette har grunnlag i avtale mellom partane.

19 I lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. vert det gjort følgjande endring:

§ 3 første leddet nytt tredje punktum skal lyde:

Endring i forsinkelsesrentens størrelse får virkning fra ikrafttredelsen også for krav hvor fordringshaveren har krav på forsinkelsesrente før ikrafttredelsen.

20 I lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a. (jordskifteloven) vert det gjort følgjande endring:

§ 63 første og andre leddet skal lyde:

Fristen for anke er *ein månad*. Fristen blir rekna frå forkynninga av jordskiftet, jfr. § 22 andre ledd fjerde punktum, men slik at når det etter § 62 er høve til å anke straks, skal fristen reknast frå den tid vedkommande part har fått avgjerda forkynt.

Fristen for kjæremål er *ein månad*.

21 I lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp vert det gjort følgjande endring:

§ 28 tredje leddet skal lyde:

For den som har fått underretning om avgjørelsen, er fristen for å erklære kjæremål *en måned* fra den dag vedkommende mottok underretningen. For andre er fristen *en måned* fra den dag da vedkommende har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til avgjørelsen likevel ikke utover tre måneder fra det tidspunkt avgjørelsen ble truffet.

22 I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) vert det gjort følgjande endring:

§ 20 vert oppheva.

23 I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) vert det gjort følgjande endringar:

§ 20 tredje leddet skal lyde:

Under rettsmøte til *saksforberedelse bestemmer* retten i hvilken utstrekning forklaringer skal protokolleres.

§ 76 skal lyde:

Saker ved Høyesterett kan riksadvokaten føre selv eller overlate til en statsadvokat, en advokat med rett til å føre saker for Høyesterett eller en fullmektig ved riksadvokatembetet.

Saker ved lagmannsrett og herreds- eller byrett blir ført av statsadvokatene, polititjenestemenn som tilhører påtalemyndigheten, eller advokater. Når særlige grunner foreligger, kan riksadvokaten overdra til en polititjenestemann som har juridisk embetseksamen, men som ikke hører til påtalemyndigheten, å føre saker ved lagmannsrett eller ved herreds- eller byrett. I saker ved herreds- eller byrett hvor det er utferdiget forelegg, kan påtalemyndigheten møte ved en polititjenestemann som ikke hører til påtalemyndigheten. Det samme gjelder ved rettsmøter i forhørsrett.

Saker ved lagmannsrett og herreds- eller byrett som gjelder forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år, eller sak hvor tiltalen omfatter sikring, skal under hoved- og ankeforhandling føres av en statsadvokat. *Forhøyelse av maksimumsstraffen på grunn av gjentakelse, sammenstøt av forbrytelser eller anvendelse av straffeloven § 232 kommer ikke i betraktning.* Når særlige grunner foreligger, kan riksadvokaten likevel overdra til en advokat, en polititjenestemann som hører til påtalemyndigheten, eller en fullmektig ved riksadvokatembetet å føre en slik sak. *Utenfor hoved- eller ankeforhandling kan statsadvokaten overlate til en advokat eller polititjenestemann som tilhører påtalemyndigheten, å føre saken. Det samme gjelder når siktede i retten har gitt en uforbeholden tilståelse som styrkes av de øvrige opplysninger i saken, og saken ikke kan medføre fengsel i mer enn 10 år. Annet punktum gjelder tilsvarende.*

Saker for herreds- eller byretten om forseelser føres som regel av polititjenestemenn som hører til påtalemyndigheten.

§ 109 skal lyde:

Plikt til å møte som vitne ved herreds- eller byrett og lagmannsrett har enhver. Retten kan fritta et vitne

som har mer enn 800 km reise med rutegående befordringsmiddel eller 125 km på annen måte, eller en tilsvarende strekning dels på den ene, dels på den annen måte, for møteplikt dersom fremmøte vil medføre uforholdsmessige ulemper eller kostander sammenlignet med vitnets betydning for sakens opplysning.

Vitnet har krav på godtgjørelse etter særskilt lov.

§ 270 første leddet skal lyde:

Bevisopptak forut for hovedforhandlingen kan holdes når *et vitne er fritatt for møteplikt etter § 109 første ledd annet punktum*, beviset ikke kan føres under hovedforhandlingen uten uforholdsmessig ulempe eller utgift, eller det er fare for at beviset ellers kan gå tapt eller verdien av det bli forringet.

§ 327 nytt annet ledd skal lyde:

Avgjørelser som nevnt i § 54, med unntak av bevisopptak etter § 338 annet ledd, kan under saksforberedelsen for Høyesterett treffes av den dommer som forbereder ankeforhandlingen eller etter dennes innstilling av Høyesteretts kjæremålsutvalg.

Ny § 387 a skal lyde:

Dersom kjæremålsutvalget enstemmig finner det klart at et kjæremål til Høyesteretts kjæremålsutvalg ikke kan føre frem, kan det avvise eller forkaste kjæremålet uten annen begrunnelse enn en henvisning til bestemmelsen her. Avgjørelsen kan omgjøres til gunst for siktede når særlige grunner foreligger.

Et kjæremål fra påtalemyndigheten, som ikke er til gunst for siktede, kan utvalget på tilsvarende måte avvise når det enstemmig finner at kjæremålet gjelder spørsmål av mindre betydning eller at det ellers ikke er grunn til at kjæremålet tas under behandling.

§ 388 nytt andre ledd skal lyde:

Dersom Høyesteretts kjæremålsutvalg enstemmig finner at verken avgjørelsens betydning utenfor den foreliggende sak eller andre forhold tilsier at et kjæremål mot lagmannsrettens avgjørelse av et kjæremål tas under behandling, kan det avvise kjæremålet. Avgjørelsen om avvisning treffes ved beslutning, som kan omgjøres til gunst for siktede når særlige grunner foreligger.

§ 432 tredje leddet skal lyde:

Om frist for oppfyllelse *m.m.* gjelder reglene i tvistemålsloven §§ 146 til 148 a.

§ 456 tredje og fjerde leddet skal lyde:

For krav som nevnt i første ledd første punktum kan Innkrevingsentralen beslutte trekk i lønn og lignende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2-7, eller stifte utleggspant for kravet dersom panterett kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til en tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretning kan holdes på Innkrevingsentralens kontor etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-9 første ledd. For andre krav som Innkrevingsentralen innkrever, kan den beslutte det samme når det følger av særskilt lovbestemmelse. Ved Innkrevingsentralens tvangsfullbyrdelse gjelder tvangsfullbyrdelseslovens regler om gjennomføring av utleggsforretningen, herunder klage, bortfall og opphevelse av utlegg.

24 I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven) vert det gjort følgjande endring:

§ 153 første leddet skal lyde:

Fristen for anke og kjæremål er en måned, hvis ikke annet følger av §§ 4 tredje ledd, 54 annet ledd og 124 første ledd.

25 I lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven) vert det gjort følgjande endring:

§ 2-7 tredje leddet skal lyde:

Utlegg i lønnskrav m v kan bare tas i krav som har forfalt eller forfaller innen to år, jf tvangsfullbyrdelsesloven § 7-21. Trekkperioden for bøtekrav er fem år. For skattekrav kan utlegg alltid tas i krav som forfaller inntil fem år etter utgangen av det inntektsåret skatten gjelder, eller i tilfelle endring av ligningen fem år etter utgangen av det kalenderår da endringsvedtak ble truffet. For bidragskrav gjelder ingen tidsbegrensning.

26 I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdelsesloven) vert det gjort følgjande endringar:

§ 1-3 nytt tredje ledd skal lyde:

Når et foretak med rett til å drive finansieringsvirksomhet etter finansieringsvirksomhetsloven § 1-4, låner ut penger mot håndpant i løsøre ved at pantet overleveres til foretaket, kan det inngås forhåndsavtale om at panthaveren selv kan selge løsøret til dekning av pantekravet dersom pantsetteren ikke har innfridd

pantekravet innen en frist på minst en måned som panthaveren har fastsatt i et skriftlig varsel som er sendt skyldneren etter forfall. Salget skal skje på forsvarelig måte. Leddet her gjelder ikke løsøre som kan registreres i et realregister eller motorvogner som skal registreres etter vegtrafikkloven § 15 jf. § 16.

§ 2-10 andre leddet skal lyde:

Om habilitet for medhjelper gjelder § 2-5 første ledd tilsvarende. Det kan likevel oppnevnes en medhjelper uavhengig av første punktum dersom det finnes ubetenkelig, og vedkommende har særlige forutsetninger for å forestå salget.

§ 7-20 første leddet tredje punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder ved utlegg i utinglyst rettighet i fast eiendom. For tilbehør, også driftstilbehør til fast eiendom som nevnt i panteloven § 3-4, gjelder annet ledd første og annet punktum tilsvarende.

§ 11-9 tredje leddet andre punktum skal lyde:

Realregisteret skal bekrefte at anmerkingen er registrert og samtidig opplyse om hvem som er hjemmelshaver til formuesgodet og i tilfelle om tvangsdekning allerede er besluttet på grunnlag av en annen begjæring.

§ 11-11 andre leddet skal lyde:

Saksøkeren i et senere besluttet tvangssalg kan kreve å tre inn som saksøker i et tidligere besluttet salg. Et senere besluttet tvangssalg kan ikke gjennomføres på annen måte før et tidligere besluttet tvangssalg i tilfelle er rettskraftig hevet. Namsretten underretter saksøkeren om det tidligere besluttede salget. Krav om inntreden fremsettes for namsretten, som varsler medhjelperen eller den namsmyndighet som skal holde auksjon. En saksøker som har trådt inn etter foreleggelsen etter § 11-29 eller etter auksjonsmøtet, får likevel ikke stilling som saksøker dersom et av budene blir stadfestet.

§ 11-12 tredje leddet vert oppheva.

§ 11-13 nytt andre ledd skal lyde:

Er omsetningen av formuesgodet underlagt konsesjon, skal namsmyndigheten bringe på det rene den høyeste pris som vil bli akseptert før formuesgodet blir lagt ut for salg. Den myndighet som avgjør konsesjonsspørsmålet, har plikt til å gi namsretten bindende uttalelse om høyeste pris som vil bli godkjent.

Gjeldande § 11-13 andre leddet vert nytt tredje ledd.

§ 11-16 første leddet skal lyde:

Medhjelperen skal så langt det er mulig straks underrette partene, personer som er varslet etter § 11-8, og kjente rettighetshavere om tvangssalget *med opplysning om hvem som er saksøker og hvilket krav tvangssalget er begjært for.*

§ 11-18 andre leddet første punktum skal lyde:

Salg av fast eiendom skal også omfatte *driftstilbehør som nevnt i panteloven § 3-4* som saksøkeren har panterett i.

§ 11-18 tredje leddet første punktum skal lyde:

Den som har panterett i en fast eiendom med prioritet etter saksøkerens krav, og i tillegg panterett i driftstilbehør *som nevnt i panteloven § 3-4* som ikke omfattes av bedre prioriterte panthaveres panterett, kan kreve at salget skal omfatte også driftstilbehøret.

§ 11-26 første leddet andre punktum skal lyde:

Med *namsrettens* samtykke kan det likevel tas hensyn til bud med kortere bindingstid ned til *15 dager.*

§ 11-27 andre leddet skal lyde:

Betales hele eller en del av kjøpesummen etter oppgjørsdagen, men innen to uker etter at stadfestelsen er rettskraftig, betales *et rentetillegg fastsatt av Kongen.* Betales ikke kjøpesummen, eventuelt med tillegg av renter etter første punktum, innen betalingsfristen etter første ledd, gjelder § 11-32.

§ 11-46 andre leddet nytt sjettede punktum skal lyde:

Det skal fremgå at nødvendige opplysninger om salgsordningen kan fås ved henvendelse til namsmyndighetene.

Gjeldande § 11-46 andre leddet sjettede punktum vert nytt sjuande punktum.

§ 11-54 første leddet skal lyde:

Dersom det ikke blir gitt bindende bud eller saksøkeren i auksjonsmøtet erklærer at ingen av budene vil bli begjært stadfestet, kan saksøkeren innen en måned kreve *nytt salgsforsøk.* Dersom saksøkeren har forbeholdt seg frist til å ta stilling til om bud skal begjæres stadfestet, kan saksøkeren innen fristen i stedet kreve *nytt salgsforsøk.*

§ 11-55 skal lyde:

Tvangsbruken skal gjelde både hovedgjenstanden og tilhørende ting og rettigheter som omfattes av pan-

teretten. Selv om saksøkeren bare har pant i en ideell del av formuesgodet, kan namsretten beslutte at tvangsbruken skal utvides til å omfatte hele formuesgodet dersom det blir gitt samtykke av saksøkte eller en annen sameier som kan kreve sameiet oppløst ved tvangssalg. Om tvangsbruk av *driftstilbehør som nevnt i panteloven § 3-4* til en fast eiendom gjelder § 11-18 annet og tredje ledd tilsvarende.

Ved tvangsbruk av fast eiendom kan en saksøker som også har panterett for pantekravet i driftstilbehør som nevnt i panteloven §§ 3-8 og 3-9 eller i varelager som nevnt i panteloven § 3-11, kreve at tvangsbruken også skal omfatte disse verdiene dersom verdiene har en naturlig tilknytning til den faste eiendommen, og det for disse verdienes del foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag som nevnt i denne loven § 8-2. Kravet må fremsettes i begjæringen om tvangsbruk. § 8-6 første og annet ledd og § 8-7 første ledd annet punktum og annet ledd gjelder tilsvarende.

Namsretten bestemmer hvor lenge tvangsbruken skal vare. For skip, luftfartøy og tillatelser som er registrert i Petroleumsregisteret, kan brukstiden ikke settes lengre enn to år. Det kan settes vilkår for tvangsbruken.

§ 11-57 første leddet nytt tredje punktum skal lyde:

Ved tvangsbruk som omfatter driftstilbehør som nevnt i panteloven §§ 3-4, 3-8 og 3-9 eller varelager som nevnt i panteloven § 3-11, kan disse verdiene skiftes ut eller selges så langt det er forenlig med en forsvarlig drift.

§ 13-2 andre leddet bokstav a skal lyde:

Skriftlig avtale om leie som inneholder vedtagelse av at utlevering kan kreves når leien ikke blir betalt. Det skal gå fram av varselet etter § 4-18 at utlevering kan unngås dersom leien med renter, *utenrettslige inndrivingskostnader, sakskostnader og forfalt leie fram til betalingstidspunktet* blir betalt før fullbyrdelsen gjennomføres.

§ 13-2 tredje leddet bokstav a skal lyde:

Skriftlig avtale om leie som inneholder vedtagelse av at tvangsfravikelse kan kreves når leien ikke blir betalt. Det skal gå fram av varselet etter § 4-18 at utlevering kan unngås dersom leien med renter, *utenrettslige inndrivingskostnader, sakskostnader og forfalt leie fram til betalingstidspunktet* blir betalt før fullbyrdelsen gjennomføres.

§ 13-6 første leddet tredje punktum skal lyde:

Det skal opplyses at fullbyrdelsen kan unngås ved at kravet blir oppfylt innen fristen etter første punktum, eller når fullbyrdelsen er begjært etter § 13-2 annet ledd bokstav a eller tredje ledd bokstav a, ved at

leien med renter, *utenrettslige inndrivingskostnader, sakskostnader og forfalt leie fram til betalingstidspunktet* blir betalt innen fristen.

27 I lov 11. juni 1993 nr. 83 om endringer i rettergangslovgivningen m.m. vert det gjort følgjande endring:

Del I nr. 17 vert oppheva.

28 I lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste vert det gjort følgjande endringar:

§ 16 første leddet siste punktum skal lyde:

Er det ikkje sagt noko i avtala om storleiken på tomta (punkt feste), gjeld føresegnene i andre punktum for eit areal på eitt *dekar (daa)*, medrekna der huset eller husa står og høveleg avrunda etter tilhøva på staden.

§ 33 første leddet nytt fjerde punktum:

Kongen kan i forskrift gje nærare føresegner om vilkåra for og gjennomføringa av slik innløyising.

§ 33 første leddet fjerde og femte punktum vert nye femte og sjette punktum.

29 I lov 17. januar 1997 nr. 11 om endringer i straffeloven m.v. (strafferettslige utilregnelighetsregler og særreaksjoner) vert det gjort følgjande endring:

I del I nr. 9 vert det gjort følgjande tilføyning mellom endringa i §§ 2 og 84:

§ 76 tredje leddet skal lyde:

Saker ved lagmannsrett og herreds- eller byrett som gjelder forbrytelse som etter loven kan medføre

fengsel i mer enn 6 år, eller sak hvor *påtalemyndigheten vil påstå overføring tiltvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 39 eller forvaring*, skal under hoved- og ankeforhandling føres av en statsadvokat. Forhøyelse av maksimumsstraffen på grunn av gjentakelse, sammenstøt av forbrytelser eller anvendelse av straffeloven § 232 kommer ikke i betraktning. Når særlige grunner foreligger, kan riksadvokaten likevel overdra til en advokat, en polititjenestemann som hører til påtalemyndigheten, eller en fullmektig ved riksadvokatembetet å føre en slik sak. Utenfor hoved- eller ankeforhandling kan statsadvokaten overlate til en advokat eller polititjenestemann som tilhører påtalemyndigheten, å føre saken. Det samme gjelder når siktede i retten har gitt en uforbeholden tilståelse som styrkes av de øvrige opplysninger i saken, og saken ikke kan medføre fengsel i mer enn 10 år. Annet punktum gjelder tilsvarende. Saker for herreds- eller byretten om forseelser føres som regel av polititjenestemenn som hører til påtalemyndigheten.

30 I lov 26. mars 1999 nr. 17 om husleieavtaler (husleieloven) vert det gjort følgjande endring:

§ 13-2 andre leddet bokstav e siste punktum skal lyde:

For dommer forkynt etter lovens ikrafttredelse, *gjelder ankefristen* i tvistemålsloven § 360.

II

Ikraftsetjings- og overgangsføresegner

1. Kongen fastset tidspunktet for når lova tek til å gjelde. Det kan fastsetjast at ulike delar av lova skal ta til å gjelde frå ulik tid.
2. Kongen gjev nærmare overgangsreglar.

Gunnar Skaug
president

Anita Apelthun Sæle
sekretær